

חיה יצנת

יצא לאור
ע"י מכון
'נתיבות החסידות'
ספינקא

פנינים יקרים על פרשת השבוע מלוקט
מתוך שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון ה' / פרשת חיי שרה

חיה עם הקב"ה כל השנים, שכל דבר זה סיבה ולא מציאות, ודווקא ע"י שלא היה לה ילדים תשעים שנה הגיעה להכרה שאם יש לה שזאת מתנה מאת הקב"ה, וכנ"ל שזה ילדים בכוח – 'עיקר' תולדותיהם של צדיקים, יותר ממה שיש ילדים בפועל ממש.

ואפשר לומר עוד, לכן הכתוב מפרט 'מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים'. לכאורה עיקר החיים שלה הייתה משנולד לה יצחק ולא לפני זה? אלא כנ"ל שעבודת שרה אמנו הייתה להכניס בכל השנים שלה חיות וחיים שיש בורא ומנהיג לבירה, וזה 'שני חיי שרה', שכל השנים שלה היה עם חיות ושמחה.

| כשחיים עם הקב"ה הוא יותר מילדים בפועל |

ונראה להוסיף, כידוע כשיש שיא הקדושה מור פיע לעומתו שיא הטומאה וההתנגדות. שרה אמנו הייתה צריכה להוריד לעולם נשמה גדולה כיצחק אבינו, ולכן הייתה לה קושי והתנגדות כל השנים כדי שזה לא יקרה. ובאמת מצאנו שאחד רי יצחק, נולד לאברהם ושרה עוד הרבה ילדים בלי שום קושי. ולכן התפללה כל השנים שיהיה לה אפשרות לעבור את הקשיים וללדת יצחק אבינו. וכמו"כ מצאנו לפני לידת יעקב אבינו הייתה רבקה עקרה, וכמו"כ לפני ירידת נשמת י"ב שבטי י-ה, קרה הסיפור עם לבן הארמי.

וכנ"ל כשאמור להופיע בעולם שיא הקדושה יש לפני זה שיא הטומאה וההתנגדות. עבודת שרה אמנו הייתה לא ללכת עם הטומאה וההתנגדויות, אלא לדעת שיש בורא ומנהיג לבירה, וזהו 'עיקר' תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. נכון שאין לה ילדים בפועל, אבל בזה שחיים עם הקב"ה זאת ה'עיקר' עוד יותר מילדים בפועל. ובזה הכניסה חיים ושמחה לכל השנים שלה.

שלא היה לה כ"כ הרבה שנים היא למדה שאם יש לה בן שזה מאת הקב"ה. שרה הייתה יכולה לבקש ברכה ממש בן נח שיהיה לה בן, אבל אז היא לא הייתה מגיע לחיות שיש בורא ומנהיג לבירה, וכל השנים לפני שנולדה לה יצחק – שהיא עבדה להכיר את הקב"ה היה הולך לפח בשנייה אחד שלוקחת משהו לעצמה. ודווקא מזה שעד עכשיו לא היה לה, היא למדה לחיות שמה שיש לה שזה מאת הקב"ה. כל השנים היא נלחמה להכיר שיש הקב"ה בעולם.

וזהו שאמר הכתוב: 'שני חיי שרה'. פירוש 'ששרה גרמה חיים לשנים שלה על ידי מעשים טובים', ותפילתה גרמה שהיה חיים לה, דהיינו שזכתה לבן על ידי מעשים טובים, שעל ידי זה לא נקראת מת רק חי, וזה 'שני חיי שרה' ששרה גרמה חיים לשנים שלה.

ויהי ביגמטריא 37. כלומר בשנים שהייתה לה בן הגיע להכרה שכל דבר הוא מתנה מאת הקב"ה. והיא למדה זאת על ידי השנים שקדמה לזה שלא הייתה לה בן, מזה למדה שאם יש לה משהו שזאת מאת הקב"ה. וזה הכוונה 'שני חיי שרה', שעל ידי 'מעשים טובים' שזאת לחיות ולהכיר שיש בורא ומנהיג לבירה, הכניסה חיות וחיים לכל השנים שלה עלי אדמות, גם השנים הקשים ביותר.

וזה הכוונה 'עיקר' תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, לכאורה מהו הכוונה 'עיקר', אלא כשנולד ילדים מיד אחרי החתונה אפשר לקחת משהו לעצמי, ולחשוב כוחי ועוצם ידי, וכשאין ילדים מיד אז בהכרח חייבים לחיות שזה סיבה להגיע להקב"ה ולא מציאות, וזה 'מעשים טובים' וכנ"ל, 'ומי שחי ככה יתכן שזה יותר מיד לדים בפועל ממש' – שאז יתכן לקחת משהו לעצמו, וכאן בהכרח חייבים להגיע להקב"ה שזה 'מעשים טובים', ולכן הוא 'עיקר' תולדויותיהם – יותר מילדים בפועל.

וזה הכוונה 'כולם שווים לטובה', כי שרה הייתה

| 'מעשים טובים' – להכיר שיש בורא ומנהיג לבירה |

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. פירוש רש"י: 'כולן שווין לטובה'. לכאורה קשה איך אפשר לומר על שרה אמנו שכולם שווים לטובה, הלא במשך שנותיה עלי אדמות היה לה זמנים קשים מאוד, ובפרט שרוב שנותיה עברו בלי שיהיה לה ילדים, ומהי הכוונה 'שווים לטובה'?

איתא בקדושת לוי' להסביר את העניין: על פי דאמרו חז"ל, 'ומובא ברש"י פרשת ויצא בפסוק: 'ואם אין מתה אנכי'. דכל אשה שאין לה בנים קרויה מתה, רק כשיש לה בנים היא חיה. וידוע מאמר חז"ל: 'שהשם אמר לאברהם אבינו ע"ה צא מאיצטגנינות שלך כי שרי לא תלד שרה תלד'. הרי שנבראת במזל שלא תלד, רק על ידי מעשים טובים זכתה שישתנה מזלה, כמאמר חז"ל: 'מפני מה היו אימהותנו עקרות, מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים'. הרי מחמת תפילות ומעשים טובים של שרה זכתה לבן שבוה נקראת חי ולא מת.

כלומר, 'עיקר' תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. ומה הכוונה 'מעשים טובים'? אלא לדעת ולהכיר שיש בורא ומנהיג לבירה, זאת 'מעשים טובים'. שרה אמנו ידעה שהמצב שהקב"ה מביאה אותי לשם הוא הכי טוב בשיבילי, ואם היה יכול להיות יותר טוב – הקב"ה היה מביאה אותי גם לשם. נכון שאני לא מבין ולא משיג איזה טוב יש במצב הנוכחי, אבל המוח שלי לא יותר גדול מכף ידי והקב"ה בלי סוף ובלי גבול, ובוודאי שיש טוב רק אני במצב שלי לא יכול להשיגו כלל. ולהגיע לזה הוא על ידי אמונה בהקב"ה, ולדעת שיש בורא ומנהיג לבירה, 'ומאתה לא תצא הרעות והטוב', ולכן בוודאי שיש שם טוב.

כשנולדה לה יצחק הגיע להכרה שמה שיש לי הוא לא שלי אלא מאת הקב"ה, ודווקא מזה

פשוט לא יכלו לדבר מטוב ועד רע. וזהו ענין השגחת פרטית שרואים בשידוכים.

ידוע שיש הרבה טענות על שדכנים שלא אומרים את האמת. אבל האמת הוא שזה מאת הקב"ה, כי אם היו אומרים את האמת היו חורשי שבים על השדכנים כוחי ועוצם ידי, אבל עכשיו שיש טענות עליהם מזה ידעו כולם שהקב"ה מנהל את העסק ולא השדכנים.

| יש שלושה זמנים גדולים במשך החיים |

ותקף הצעף ותתכס. רש"י מפרש: 'לשון ותתפעל, כמו ותקבר, ותשבר'. יש להבין בדברי רש"י הנזכר למה בחר לדמות תיבת 'ותתכס' דווקא אל שני תיבות אלו, ותקבר ותשבר.

אלא מסביר 'הרה"ק מסאדיגורא זי"ע' העניין הוא, כי רש"י מרמז כאן למה שידוע שיש לאדם שלושה זמנים גדולים במשך החיים, האחד הוא בשעה שנוול בעולם, השני הוא בשעת הנישואין, והשלישי הוא בעת פטירתו מן העולם ל"ע. והנה בשתיים מן הזמנים, בשעת הלידה, וכן בשעת הפטירה ווען ער גייט נעבעך, אזי אין האדם מתפעל כלום מכל המתרחש סביבו, משא"כ בשעת שמחת החתונה שאז החתן רואה ומרגיש בנפשו כל הנעשה אודותיו, אבל זהו עבודת האדם דאף בעת ההוא בשעת שמחת החתונה לא יתפעל מכל המתרחש סביבו לרגל שמחתו.

והנה 'ותתכס' מרמז על שעת החתונה, וזהו שכתב רש"י ז"ל: 'ותתפעל', שהתפעלות שהיה לה משמחת החתונה, היה דומה כמו ותקבר ותשבר, דהיינו כמו בזמן הלידה הנרמז ב'ותשבר', ובזמן המיתה הנרמז ב'ותקבר', דכשם שבעת הלידה ובשעת המיתה אין האדם מתפעל מאומה, כן צריך להיות אף בשעת החתונה שלא ירגיש ולא יתפעל.

| מידות טובות יותר חשוב מגדול בתורה |

והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח ד' דרכו אם לא'. לכאורה אם מעיינים בפרשה אי אפשר להבין את אליעזר, שהרי מיד אחרי תפילתו 'הקרה נא לפני היום' וראה את רבקה, ראה נס גדול שעלו המים לקראתה וכמו שפי' רש"י על הפסוק: 'זירץ העבד לקראתה', וגם היה לו קפיצת הדרך, והרי זה עצמו אם היא יכולה לעשות נס כזה וגילוי מן השמים שהמים עולים לקראתה, די לו באותה הוכחה לאברהם, ומה היה צריך לבחנה במידת החסד של 'הג' מאיני נא מעט מים מחדך?'.
אלא מסביר 'הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע', שמכאן מוכח שאף מי שמפורסם לצדיק ומפליא פלאות, אותות ומופתים, אין זה די,

היו צריכים לשוחטו רק אסקיה ואחתיה. אבל כאן אילו היה אליעזר הולך לאט, מן הסתם היה מתעייף והיה מתעכב בפונדקאי דרכים והיה מדבר עם בעל הפונדק שהיה אומר לו שהוא מכיר את רבקה בת בתואל, שיש לה אח שהוא גנב ורמאי גדול. ואז היה אליעזר חוזר הביתה לאברהם אבינו בידיים ריקות לכן היה צורך בקפיצת הדרך, כדי שלא יהיה סיפק בידו להתעכב במקום כלשהוא.

מספרים שאחד הגיע ל'החזון איש' זצ"ל לבקש ברכה למצוא שידוך. [לפני הרבה שנים לא היה פלאפונים כהיום, ואז כשרצו לברר על מי שהו, היו דופקים על הדלת של השכנים, והיו מתייעצים איתם מה הם אומרים על השכן, וכך היו גומרים שידוכים]. היות שיש לו שכן בקומה מעליו שתמיד מעביר לאנשים מידע לא נכונים, ובעקבות זאת הוא מתקשה לגמור שידוך.

ענה ה'חזון איש' זצ"ל: בעז"ה יהיה בסדר ות' מצא שידוך בקרוב. ובסוף כשהציעו את השידוך המתאימה, בדיוק אז אותו שכן רע לא היה בבית, כי נסע לחופש. וגמרו אז את השידוך. אותו דבר קרה עם אליעזר עבד אברהם, שהיה לו קפיצת הדרך כדי לגמור את השידוך מהר.

ה'אמרי אמת' זצ"ל שואל לכאורה מהו השייכות בין קפיצת הדרך ליפה שיחתו? אלא הפירוש כך, דעל כרחך היום יצא והיום בא ולא התעכב בדרך כלל, דאם לא כן היה הכתוב מאריך בכל מה שאירע לו בדרך, שהרי יפה שיחתו של עבדי אבות וכו', ועל כרחך שהיום יצא והיום בא.

| בתואל ולבן הרגישו שלא יכולים לדבר |

ויען לבן ובתואל ויאמרו מד' יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב. בפשטות הביאור הוא, שלבן הגיע להכרה שהקב"ה מנהל את העולם, ולכן נכנע ולא דיבר כלום נגד השידוך. אבל רש"י מפרש: 'רשע היה, וקפץ להשיב לפני אביו. מקשה השפת אמת: כי הלא רשעים היו, והמה רוצים לעבור פי ד', ומה אמרו מד' יצא הדבר על כן לא נוכל, כלומר, מה קרה שפתאום הם מתחילים לדבר מהשגחה פרטית ואומרים 'מד' יצא הדבר?'.
אלא, אמת אמרו לא נוכל, כי אם שרצו לעכב, לא יכלו לפתוח פיהם ולעכב, ומה ידעו כי מד' הוא. ולא יכלו באמת לדבר מטוב ועד רע. כלומר רצו לדבר רע ולעכב את השידוך, אבל הקב"ה עצר אותם מלדבר, והרגישו שאין להם מילים לדבר דיבורים רעים. לפעמים רוצים לדבר ופתאום מרגישים שאין לנו את המילים מה שרצינו לה' גיד.

כן היה עם בתואל ולבן שהרגישו שאין להם מילים בפה לדבר מטוב ועד רע, ואז אמרו: 'מד' יצא הדבר', אבל הכוונה אינו כי נכנעו, אלא

| להיות במצב ברוך או ארוך תלוי בחשיבה שלך |

בפרשתו מצאנו, כשחזר אליעזר סיפור הדברים לפני בתואל, אמר: 'ויאמר עבד אברהם אנכי'. לכאורה למה אמר 'עבד אברהם אנכי', הלא 'עבד' הוא אדם שפל שיש בבית המלך, ויותר נכון לומר 'שר האוצר אנכי', או 'מנהל הראשי אנכי', ולא יהיה מי שיכחיש זאת, ולמה בחר לומר דווקא 'עבד אברהם אנכי'?

אלא, איתא ב'מדרש': ועל ידי ששרת אותו צדיק באמונה, יצא מכלל ארוך לכלל ברוך. וכן 'בזוהר הקדוש', משבח ראש דברי אליעזר, 'עבד אברהם אנכי', שהיה זכיה אצלו מה שזכה לש' משו. כלומר, אליעזר היה 'עבד משכיל', וידע שהוא עבד של הקב"ה, ולכן אמר 'עבד אברהם אנכי', וידע שיש בורא ומנהיג לבירה, ובכל דבר ראה את החכמה שמחיה אותו, ובוזה יצא מכלל ארוך ונכנס לכלל ברוך.

כלומר, להיות במצב 'ארוך' או 'ברוך', תלוי בחשיבה שלך איך אתה מסתכל על כל מצב, אם אתה חי שאתה מוסכן ומנצלים אותך אז אתה במצב 'ארוך', ואם אתה חי שכל דבר זה סיבה ולא מציאות, אז אתה נמצא במצב 'ברוך'.

ובזה מסביר השפת אמת: כן גם מי שחפץ ומשתוקק לעשות רצון הקב"ה, ומשבח אותו תמיד על שזכה לעשות מצותיו, יוכל גם כן על ידי אמונה זו שמאמין שאין למעלה מלעשות רצונו יתברך, על ידי יוכל לצאת מכלל ארוך ולהתדבק בהש"ת. כלומר, לפעמים נקלע אדם לזמנים לא טובים, ואיך אפשר להתחזק אז? אלא בזה שאדם יודע שמצד עצמו הוא 'ארוך' ואפילו הכי מאמין שאין למעלה מלעשות רצונו יתברך בכל מצב, וחפץ ומשתוקק להגיע לזה, וצועק בקול רם 'עבד אברהם אנכי' ומתגאה ומאוושר בזה, יוצא מכלל ארוך לכלל ברוך.

| טעם למה היה לאליעזר קפיצת הדרך |

ואבא היום אל העין ואמר ד' אלוקי אדני אברהם אם ישך נא מצליח דרכי אשר אנכי הולך עליה. פירוש רש"י: היום יצאתי והיום באתי, 'מכאן שקפצה לו הארץ'. אמר רבי אחא, יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא נתנו אלא ברמיזה.

לכאורה קשה, למה היו צריכים שיהיה קפיצת הדרך, הלא יצחק אבינו כבר היה בן ארבעים, ומה יקרה אם יחכה עוד שבוע אחד, ולא יזיה תורת עלת היה קפיצת הדרך?.

אלא נראה לומר, מצאנו אצל אברהם אבינו בדרך לעקידה שהיה לו הרבה מניעות מצד היצר, כדי למנוע להגיע לעקידה, כי באמת לא

רבש"ע חיפשתי גפרורים אבל למה שלחתי לי עם זה את החיה הקטנה הזאת. וככה הסתובב זמן מה בחושבו למה עשה הקב"ה כן.

בסוף אמר לעצמו: בעצם לא ידעתי איפה נמצא הגפרורים, פתאום נכנס לי במוח מחשי בה שבמטבח בסיר יש גפרורים. ברור שבאותו שנייה האמנתי שזה הקב"ה, אבל שנייה אחרי זה כבר לקחתי את זה לעצמי, שברור שהגפרורי רים נמצאים במטבח בתוך הסיר! ובוהו שכחתי שהמחשבה שקיבלתי היה מהקב"ה. ולכן שלח לי הקב"ה חיה קטנה לעצור אותי ולחשוב שזה הקב"ה. אתה רואה את החיה הקטנה שהולכת על ארבע רגליים, זה אחד מהבריות הכי שפלות שיש בעולם, ואפילו הכי תראה עד כמה אתה מפחד ממנה, אותו דבר אתה צריך לפחד ממני, ושלחתי לך זאת כדי להיות שותף איתך, ולדעת ממי צריכים באמת לפחד.

אותו דבר אמר אליעזר: 'הקרה נא לפני היום'. רבש"ע יש לי בעיה אני מפחד שאחרי השידוך אני יסתובב ויקח לעצמי כל העניין, אני עשיתי, אני מצאתי, אני מוצלח, ואני טוב. ולכן ביקש 'עשה חסד עם אדוני אברהם' שאני ידע שזה חסד עם אדוני אברהם, ושלא יהיה לי גבהות הרוח שזה בזכות המעשים שלי.

| אליעזר הרגיש שאין התנגדות בשליחותו |

איתא ב'שפת אמת': אא"ז מו"ר ז"ל הגיד בשם הרב הקדוש מקאצק, על אלי כתיב, כי כשהיה נוגע לא הרגיש נגיעתו בו. ונראה שהחזירה תורה כל הפרשה, שעל זה אמרו רז"ל יפה שיחתו בו, שגם הוא ירא שמא יש לו איזה נגיעה, ואולי יקל לקל השליחות על ידו, כי ידע נאמנה כי רצון אבי רהם אבינו ע"ה ימלא השי"ת, רק ירא שלא יגרום קלקול בשליחותו, וזה שאמר מצליח דרכי וכו', והחזיר לעצמו כל העניין, והרגיש בנגיעתו, וכשני סתלק נגיעתו וכה להשלים השליחות כראוי. וגם על ידי שידע כי כל ההצלחה היה בזכות אברהם אבינו ע"ה, אף שגם הוא היה צדיק.

כלומר, אליעזר ידע שבכל דבר שבקדושה חייב להיות התנגדות, ואילו כאן בשליחות רבו לא הרגיש שום קושי והתנגדות, וכל הנסיעה הלך חד וחלק, ואז חשב לעצמו כנראה שנוגע בדבר ויש לו אינטרס בשידוך ולכן אין התנגדות. ואז חזר לעצמו את כל מהלך הדברים עד שמצא שיש לו נגיעה בדבר, בת הייתה לו לאליעזר. ואמר לעצמו: היות שאמר 'עבד אברהם אנכי' – שבוה יצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך, כבר עכשיו אפשר להשתדך עם רבו אברהם אבינו, וברגע שסילק נגיעתו ממנו וכה להשלים השליחות כראוי. עבודת האדם הוא לא לקחת לעצמו שום דבר רק להחזיר כל דבר להקב"ה.

במזקנים אתבונן: בשם 'הרה"ק מקאברין ז"ע', שתפילתו של אליעזר הייתה על שתי ענינים. א' שהחסד שיעשה השי"ת עם אברהם יבוא על ידו כמו שאמר: 'הקרה נא לפני היום' וכו'. ב' ובה אדע כי עשיתי חסד עם אדוני. פירש, שלאחר שתמלא בקשתי, אבקשך שתתן לי דעת שאדע כי עשיתי חסד עם אדוני, שהכל בזכות אדוני אברהם, ושלא יהיה לי גבהות הרוח ח"ו שהוא בזכות המעשים שלי.

כלומר, דבר ראשון ביקש שיבוא על ידו. דבר שני ביקש שהקב"ה יעזור לו שלא ייקח לעצמו כלום, ושיהיה לו דעת להחזיר כל דבר להקב"ה, ולדעת שזה בזכות אברהם ולא בזכותו. ואת כל זה למד מאברהם אבינו שהכניס לכל אחד את הדעת שיש בורא ומנהיג לבירה. ולכן כתוב בפרשה שאליעזר לא התבייש לומר 'עבד אברהם אנכי', כי לכאורה היה יכול לומר להם 'שר האוצר אני', ולא היה שם מי שיכחיש לזה, אלא למד מאברהם לדעת שיש הקב"ה בעולם, ואני הוא בעל הבירה, וכל מה שאנו עושים הוא מתנה מאת הקב"ה ולא ח"ו כוחי ועוצם ידי, ולכן אמר 'עבד אברהם אנכי' – 'אנכי הכוונה 'אנכי ד' אלוקיך', כי ידע שמצד עצמו אין לו כלום והכל מאתו ית' שמו.

בתחילת הפרשה מצאנו כמה פעמים 'וישתחו לעם הארץ', לכאורה מה מונח בזה, ולמה עשה כן? אלא נראה לומר, היות שבני חת אמרו לא-ברהם 'אדוני', מיד חשב לעצמו אולי באמת כן, וכדי לשלול המחשבה הזאת, מיד 'וישתחו' - להחזיר כל דבר להקב"ה, ולדעת שכל האדנות שיש לי הוא לא שלי אלא מאתו ית'. וכמו"כ אליעזר למד זאת מאברהם אבינו להחזיר כל דבר להקב"ה. ולכן בהתחלה היה רק 'דולה וכושקה לאחרים' ולא הפנים שום דבר לעצמו, אבל במשך הזמן למד מאברהם דרך בעבודת השם ית', עד שאמר 'עבד אברהם אנכי', ואז יצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך'.

| אסור לשכוח מהקב"ה אפילו לשנייה אחד |

ר' אשר נהג כידוע לסדר את הנרות לשבת עוד ביום חמישי בערב, או בלילה. הייתה לו בזה עבודה שלימה. הוא היה עובד על זה הרבה זמן. ראשי הפתילות היו קטנים והאירו באור מיוחד. פעם ביום חמישי בערב רצה לסדר את הנרות לשבת. הבית היה חשוך וכולם ישנו. הוא לא רצה להרעיש ולהדליק חשמל כדי לא להעיר ישנים. בשקט חיפש גפרורים בבית ולא מצא בגלל החושך.

אמר לעצמו: אשר, אין לך אמונה. אתה מדבר אמונה ואין לך אמונה. ומיד הרגיש שד' נותן לו מחשבה: לך למטבח, תכניס את היד שלך לתוך הסיר. וכך עשה. ומצא שם את הגפרורים. אבל עם זה קפץ על ידו חיה קטנה. ואמר לעצמו:

ולמידות טובות זה עדיין לא מגיע, ויכול הוא להיות אפילו רחוק ממידות טובות, ובעצם רק זאת הוא הדרך הנכון, והמבחן האמיתי במידות טובות בגמ"ח באהבת חבירו וכדומה, ובלי זה רח"ל אם ת"ח הוא הוי כחמור נושא ספרים, ואם בעל מופת הוא עליו נאמר אותות ומופתים באדמת בני חם. כלומר, העיקר הוא האם היא מוכנה לתת כוס מים לשני או לא.

מספרים שנכנס חסיד אחד 'להרה"ק מביאלה זצ"ל', ואמר: שמציעים לו שתי הצעות, או, גדול בתורה אבל חלש במידות טובות, או, גדול במידות טובות וחלש בתורה. ענה לו הרה"ק הנ"ל: אחד שיש לו מידות רעות אי אפשר לשנותו, לעומת זאת בחור שיש לו מידות טובות וכרגע עדיין לא גדול בתורה, הוא תמיד יכול להשלים ולהיות גדול בתורה.

מספרים שנכנס חסיד אחד 'להרה"ק רבי יענק' עלע מפשעווארסק זצ"ל': ואמר: שיש לו הרבה הצעות ב"ה, ועל כולם שומעים דברים טובים, ואיזה ייקח לבתו. ענה הרה"ק הנ"ל: שיברר איזה בחור מהם רגיל להיכנס למטבח ולש"י טוף כלים מלוכלכים בבית. ואותו תיקח לחתן לבתך.

| הברוך רוצה להתדבק בארור |

רבש"ע על הפסוק: 'אלי לא תלך האשה'. פירושו: 'בני ברוך ואתה ארור, ואין ארור מדבק בברוך'. מקשה ב'דברי שמואל', לכאורה צריכים לומר הפוך, ש'אין ברוך מדבק בארור', כי הארור רוצה את הברוך, רק הברוך מרחיק אותו? לרמז כי הברוך רצונו להתדבק ולעשות טובה להאיש הארור, כדאיתא ב'זוהר הקדוש': בעי זכאה למי' רדף בתר חייבא, כדי לזכותו, אלא שהארור אינו חפץ להתדבק עם הברוך ובורח ממנו. ולכן כתוב: ש'אין ארור מדבק בברוך' ולא ההפוך. כי משום הברוך כן רוצה להתדבק עם הארור.

מספרים על 'אהבת ישראל' מוויזניץ זצ"ל. שנסע פעם לעיר אחת שהייתה מלאה מתנגדים לחסידות ודרכיה. הרב של העיר אמר: בשום פנים ואופן הוא לא מוכן להיפגש עם 'אהבת ישראל' כי הוא משתייך לחסידים. יום אחד 'אהבת ישראל' הלך ברחוב מוקף בחסידיו, וראו שרב העיר מתקרב מצידו השני של הרחוב, וכי שראה את 'אהבת ישראל' ברח מפניו כדי לא לפגוש אותו. הפטיר 'אהבת ישראל' ואמר: אתם חושבים שיכולים להגיד מבינות עלי, הוא המי בין הכי גדול עלי, כי הוא ברח ממני.

| אליעזר החזיר כל דבר להקב"ה |

ויאמר ד' אלוקי אדוני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדוני אברהם. איתא

איתא ב'שפת אמת' (ליקוטים). 'בכל'. שלא חסר קלורין שלו כלום. פירש אוצר מכל מינים שבעולם. ויתכן עוד לפרש, שלא נחסר מהאוצר כלום, ומה שנטל ממנו נתמלא מעצמו, כמו שכי תוב בספר אור החיים בפרשת וישלח בפסוק 'כי יש לו כל' עייני שם. כלומר, הקב"ה ברך את אבי רהם 'בכל'. דהיינו שידע שמה שיש לו הוא לא שלו אלא מתנה מאת הקב"ה, ולכן היה שמה ומאושר במה שיש לו, ולא חשב לרגע שמישהו לוקח ממנו משהו. הרה"ק רבי מאיר מפרמישי לאן זי"ע אמר: למה כשהסוס שותה הוא דופק ברגליו? אלא הוא חושב שיש עוד משהו חוץ ממנו ששותה, ועסוק שיגמר לו השתייה, ולכן הוא דופק ברגליו.

דהיינו, אחד שחי שאין אנשים כלל, ומה שיש לי הוא מהקב"ה, ואי אפשר לקחת ממני שום דבר בלי הקב"ה, אז הוא מתנהג כ'אדם'. אבל אחד שחי כל הזמן שלוקחים לו, ומאשים את כולם בכל דבר שקורה לו, הוא מתנהג כ'סוס', שגם חושב שלוקחים לו. וכל דבר תלוי בחשיבה, או לחיות כ'אדם' או לחיות כ'סוס'.

ויושם לפניו לאכול ויאמר לא אכל עד אם דברי רתי דברי ויאמר דבר, ויאמר עבד אברהם אנכי. איתא ב'אמרי נועם': איתא ב'תרגום יונתן', כד נתן בתואל סם בקערה והרגיש אליעזר בו אמר לא אוכל עד דאמלל פתגמי עיי"ש. כלומר, שיטמו לפני אליעזר לאכול והיה בתוכו סם המוות, והרגיש אליעזר בזה הסם, ולכן אמר: לא אוכל עד אם דברתי דברי.

לכאורה ממה נפשך, אם היה אפשרות לתת עצה לנפשו שלא לאכול מזאת הצלחת הרי לא היה צריך לספר סיפורים אלא לומר שאני לא מרגיש טוב וכו' ולא לאכול, ואם לא היה עצה שלא יאכל המאכל א"כ מה יעזרו לו סיפור צדיקים עכשיו. ואם נאמר שהמלאך שצריך להחליף את הצלחת לתת את זה לבתואל זה לוקח זמן, כשבתואל יסתכל לצד וכדומה, הרי פעור לות של מלאכים לא הולך כזאת, אם אליעזר עצמו החליף את הצלחות נחא שצריך לחכות חצי שעה, ותוך כדי בתואל יסיח דעתו ויחליפם, אך בכל אופן בתואל ידע שיש שם סם המוות ובוודאי לא יסיח דעתו מזה, לשמים שלא יחליפו הצלחות, וא"כ מה יעזור את הסיפור, ואם משם המלאך הרי מלאך ביכולתו לעשותו ברגע אחד, וכי אינו ביכולת המלאך לעשות זאת תיכף ברגע אחד.

שיהודי בעת צרה, צריך להרים עיניו להשי"ת ולהתפלל לפניו להתחנן ולבקש רחמים שירחם עליו וישענו בקרוב, ומה עושים כשאי אפשר להתפלל כגון במקום הטינופת שאסור להתפלל לל וכדומה, או בבית מלא ע"ז כמצרים שהוצרך משה לצאת מן העיר שהייתה מלאה גילולים, או אז מספרים סיפורי צדיקים שהצדיק היה בצער והתפלל לד' והושיעו ועל ידי זה משיגים ישועה כמו תפילה. וכן אליעזר רצה להתפלל ולא יוכל, הגם שאמר לבן 'אנכי פינתי הבית מעבודה זרה, אך לא מסתבר לומר שאשתו של בתואל הייתה לבושה בצניעות שיהיה מותר להתפלל באותו הבית, וא"כ מה עושה אליעזר במצב כזה שצריך ישועה להינצל מצלחת עם סם המוות, וצריך ישועה שיסכימו אל השידוך ואי אפשר להתפלל הרי המלאך לא מחליף את הצלחת בלי תפילה.

לזה מלמדנו אליעזר עבד אברהם שבמצב כזה מספרים סיפורי צדיקים, כשאליעזר הרגיש שהוא בצרה גדולה אמר: 'עבד אברהם אנכי הוא מדבר אל הקב"ה באופן שהם יחשבו שמי דברים אליהם, ומספר סיפורי צדיקים שהיה לו הם ישועה גדולה.

לעילוי נשמת
הרה"ח
רבי בנימין ב"ר אברהם
שמואל ז"ל
נלב"ע ערב ראש השנה תש"פ.

לעילוי נשמת
הרה"ק רבי
חי יצחק בן הרה"ק רבי יוחנן
מרחמסטריווקא זצוק"ל
נלב"ע כ"ט אב תשפ"ג.

הגליון נתנדב ע"י
אנ"ש ומתפללי בית מדרשינו
בעיר הבירה לונדון יצ"ו

התודה והברכה
לכבוד ידידיע היקר והנעלה
הר"ר יאיר רשבסקי הי"ו
שנדב את הגליון לברכה והצלחה
בכל הענינים

לכתב ולצרך על ידי הרה"צ יצחק טווערסקי שליט"א יו"ר מכון לתורות החסידות.